

การเลี้ยงหอยแครง

โดย Min Sen Agro กันยายน 2563

หอยแครง (blood clam) เป็นหอยที่อาศัยอยู่บริเวณหาดเลน เช่น อ่าวปากแม่น้ำ ปากคลอง ป่าชายเลน โดยมุดตัวลงไปอยู่ใต้พื้นเล็กน้อย มักอยู่รวมกันหนาแน่น หอยเต็มวัยจะมีอายุ 18-24 เดือน มีขนาดประมาณ 40-60 ตัวต่อกิโลกรัม ข้อมูลจากกรมประมง พบว่าหอยที่เลี้ยงจนได้ขนาด 1.9-2.5 ซม หรือมีอายุประมาณ 1 ปี ก็จะสมบูรณ์ทางเพศ ถ้าน้ำแห้ง หอยแครงชอบหมกตัวในดินที่ระดับความลึกประมาณ 10-12 ซม แต่เมื่อน้ำขึ้น จะค่อย ๆ เคลื่อนตัวมาผิวดินเพื่อหาอาหาร

ประเทศไทยมีแหล่งเลี้ยงหอยแครง หอยแครงมี 5 ชนิด คือ
1) หอยแครงทั่วไป มีขนาดประมาณ 1.5-2.0 ซม มักอยู่ตามชายฝั่งน้ำตื้น พบที่จังหวัดตราด ชลบุรี สมุทรสงคราม สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สตูล ระนอง ปัตตานี

2) หอยแครงขุ่ย มีรูปร่างยาวรี เกือบเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า อาศัยอยู่บริเวณเดียวกับหอยแครงชนิดแรก

3) หอยแครงมัน มีรูปร่างคล้ายหัวใจ พบชุกชุมตามบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามันที่มีหาดโคลน ตั้งแต่จังหวัดพังงา ถึงสตูล

4) หอยแครงเบี้ยว รูปร่างยาวรี คล้ายหอยครง แต่ไม่มีขน พบมากที่จังหวัดชลบุรี และสุราษฎร์ธานี

5) หอยครง หรือหอยแครงชน เป็นหอยแครงที่มีขนาดใหญ่ ฝาสองข้างไม่เท่ากัน ผิวนอกของเปลือกมีขนาด ขนาดเปลือกยาว 2 นิ้วโดยเฉลี่ย อาศัยอยู่บนพื้นที่โคลนปนทรายในระดับน้ำค่อนข้างลึก แถบจังหวัด ตราด เพชรบุรี ภูเก็ต สงขลา หอยส่วนใหญ่ที่อยู่ในประเทศไทยจะซื้อลูกหอยมาจาก มาเลเซียเป็นหลัก แต่ภายหลังเพชรบุรีมักได้รับผลกระทบจาก น้ำจืดที่ปล่อยจากเขื่อนใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรี ทำให้หอยตายเป็นเวลา 2-3 เดือน

หอยแครงวางไข่ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เมษายน เพราะเป็นช่วงฤดูแล้ง พ่อแม่พันธุ์หอยจะถูกกระตุ้นด้วยความร้อนของน้ำทะเลที่สูงขึ้น 2-3 ครั้ง โดยจะมีการผสมพันธุ์ภายนอก โดยปล่อยน้ำเชื้อและไข่ และหากองค์ประกอบด้านอาหารของหอยสูง ซึ่งก็คือ ไดอะตอม และแพลงตอนพืชอุดมสมบูรณ์ ลูกหอยจะมีโอกาสรอดชีวิตได้สูง โดยจะล่องลอยอยู่ในน้ำทะเล 14-21 วัน ก่อนที่จะตกลงพื้นที่เป็นดินโคลน หรือเลน 100 %

จากการที่มีการทำฟาร์มกุ้งทะเล ซึ่งใช้อาหารที่มีโปรตีนและแป้งมาก รวมทั้งมีการให้แร่ธาตุต่าง ๆ เพื่อสุขภาพและการเจริญเติบโตของกุ้ง เช่น Mg, Ca, K ยังผลให้เป็นอาหารของหอยแครงอีกด้วย รวมถึง พรก การประมง 2560 ทำให้เรืออวนรุน อวนลากแคะหมดไป พื้นที่อ่าวมีการสร้างเขื่อนครอบคลุมพื้นที่ ทำให้โอกาสที่ลูกหอยแครงเกิดและเจริญเติบโตในอ่าวไทยจึงสูงมากขึ้น

การทำฟาร์มเลี้ยงหอยแครง

ควรเลือกพื้นที่เป็นโคลนตามชายฝั่งที่เรียบ และลาดเอียงเล็กน้อย ไม่มีคลื่นลมและกระแสน้ำพัดแรง ผิวหน้าดินเลนลึกประมาณ 40-50 ซม โคลนไม่มีกลิ่นเน่าเหม็น น้ำมีความเค็มประมาณ 10-31 ส่วนในพันส่วน ควรห่างจากแหล่งอุตสาหกรรม หรือแหล่งชุมชน

ควรกั้นคอกด้วยเฟือกไม้ไผ่ล้อมแปลงที่เลือกไว้ นำลูกหอยขนาด 300-2500 ตัวต่อกิโลกรัม หวานลงในคอก อัตรา 800-1500 กิโลกรัมต่อไร่ ใช้เวลาเลี้ยง 1-2 ปี แต่หลังจากหวาน 2 เดือน ควรตรวจสอบความหนาแน่นเพื่อเกลี่ยกระจายลูกหอยเป็นประจำทุกเดือน มิฉะนั้นจะเติบโตช้า จะได้หอยแครงขนาด 70-80 ตัวต่อกิโลกรัม ให้ผลผลิต 2000-3000 กิโลกรัมต่อไร่ต่อรุ่น โดยหอยแครงจะหากินตามโคลนเลนด้วยตัวของมันเอง การเก็บหอยแครงนิยมใช้คราดมือ เก็บรวบรวมไว้ในถุงตาข่าย ล้างน้ำให้สะอาดแล้วนำขึ้นฝั่ง

แหล่งผลิตพันธุ์ลูกหอยตามธรรมชาติที่สำคัญ อยู่ที่บางขุนไทร บ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี บริเวณคลองโคลน จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ตำบลท่าสัก อำวนครศรีธรรมราช ที่ตำบลสะพานป่า อำเภอมืองภูเก็ต และที่อ่าวโล๊ะกะโปร อำเภอมืองปัตตานี

การเลี้ยงมีปัญหาบ้าง ด้านแหล่งเลี้ยงหอยแครงเสื่อมสภาพ หลังจากทีเลี้ยงหอยแครงติดต่อกันประมาณ 4-5 ปี ดินโคลนหน้าดินมีความหนาน้อยลง และสภาพดินแข็ง จึง

ไม่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของเขา รวมถึงสภาพน้ำเสียตามแหล่งอุตสาหกรรม และชุมชน

ศัตรูของหอยแครง ได้แก่ หอยหมู หอยมะระ หอยตะกาย ซึ่งจะเจาะทะลุเปลือก และดูดกินน้ำเนื้อของหอยแครงจนตาย นอกจากนี้ยังมีปลาดาว ปลาดุกทะเล ปลากระพง และปลาปากกระเบน ที่จะกินหอยแครงขนาดเล็ก หอยแครงมีปัญหาการเน่าตาย หรือเสียหายภายใน 2-3 วันเท่านั้น โดยมีตลาดหลักอยู่ในกรุงเทพ และปริมณฑลที่อยู่ใกล้แหล่งผลิต

ติดตามเพิ่มเติม ได้จาก www.minsenconcept.com